

کوردی ناکاک ل ئوروپا ؟ ... برایم فووشی

کۆمۆنیستی خۆڤڤندکارانی کورد ل ئوروپا KSSE کۆ ساڵی ۱۹۵۶ ل بۆلین- ئالمانی ئۆتو، بۆ دۆستپۆشخۆری عیسمت شریف وانلی و عۆبدوهرحمان قاسملو، دامهزرا و بۆ خۆراییی ل ناو لاوان و خۆڤندکارانی چۆپ، و خسارۆکی جیهانی پێیدا کرد، سیمای یۆگرتووی کورد ل ئوروپا بوو! پۆکھهانی KSSE، پاش کۆتایی شۆی دووهمی جیهانی، کۆ هاوکات بوو ل گۆ دۆموکراتیزکردنی ئوروپا و پۆرساندنی بیری ئاشتیخوازی و مافخوازی، ژیرانهترین سیاسهتی کورد و حزبۆکانی بوو. مستهفا بارزانی ئۆم کۆخراوۆیی بۆ باوۆزخانهی کورد دۆزانی کۆ ل کۆی خۆڤندکارانی هۆر چوارپارچۆی کوردستان پۆکھاتبوو. ئۆم یۆگرتنه ووداوۆکی دۆگمۆن ل ناو میللەت و وڵاتهکی پارچۆ پارچۆکراودا بوو!

کۆمۆنیستی خۆڤڤندکاران ئۆگای بۆ بۆشداری نووسهۆر و شاعیر و هونهرمهندانێ کورد و کۆهۆزار موکریان، ئۆنوهر قۆره داخی، قادر دیلان و کۆسانی تر ل فستیوا و سمینار و بۆنهکانی جیهانی لاوان و خۆڤندکاران ل دۆیۆکانی ۶۰، ۷۰، ۸۰ هۆموار کرد، کۆ پیشتر ئیمکانی وای بۆ کورد نهۆۆخسابوو!

شۆش سا دواتر کنفدراسیون (خۆڤڤندکارانی ئۆرانی) دامهزرا، کۆ خۆڤندکاری کوردی ئۆهۆهۆاتهی کوردستانیش تێیدا چالاک بوون. ل قاودانی سیاسهت و ئاکاری ئۆیمۆکانی ئۆو چوار وڵاته دۆرحۆق بۆ کورد، ل قاودانی بارو دۆخی زیندانیانی سیاسی کورد ل زیندانهکان، پشگیری ل زیندانیانی سیاسی کوردی ئۆو سۆردۆم و وۆک غۆنی بلووریان، عۆزیز یۆسفی و کۆسانی تر ل ئۆگای KSSE و ئۆکخراوی کۆنفیدراسیۆنی خۆڤڤندکارانی ئۆرانی، سازدانی خۆپیشاندان و گرتنی بالوۆزخانهکانی ئۆران و عۆراق بۆ ئاگادارکردنهۆی خۆۆک و مۆدیا و لایهنهکانی سیاسی، هۆمووی بۆرهۆمی کاری باوۆزخانهی یۆگرتووی کورد ل ئوروپا بوو.

پۆیمانی ئۆلجۆزایر ل نهۆوان ئۆران و عۆراق ساڵی ۱۹۷۵، باوۆزخانهکۆی بارزانی وۆران کردو ووی ئۆستهۆقینهی جوۆانهۆی کورد و ئۆبۆرانی دۆرخست و ناکۆکی گۆۆاندۆو ناو کۆمۆگۆگا و جوۆانهۆی کورد! پارتی دۆموکراتی کوردستان ل بۆریۆک تراز،

کۆمەڵەی خۆبەندکارانی کورد لە ئوروپا کرا بە سە کوێ وێ!:" کۆمەڵەی خۆبەندکارانی کورد لە ئوروپا مەبەندی بەرلین سەر بە پارتی، کۆمەڵەی خۆبەندکارانی کوردستان لە دەرۆی وەلات سەر بە یەکێتی نیشتمانی، کۆمەڵەی خۆبەندکارانی کورد لە ئوروپا مەبەندی پراگ سەر بە حزبی شیوعی عراق".

هەر لە ساڵی ١٩٧٥ کەندراسیونی خۆبەندکارانی ئێرانی وەک کۆمەڵەی خۆبەندکارانی کورد، کرایە چەند پارچە و هەر پارچە لە گۆی حزبی کۆمەڵەی گەڕاندراوی و ئێککەراوەکی سیاسی کە قورسایەتی گەڕاندراوی ئێمە شای ئێران پێدا کردبوو، لەبەر ئەوە هەڵبەشی وێ و ساڵی ١٩٧٩ ئێرانی نەمانی چەپی ئێمە ئێککەراوەکی کە سەر بە تەیفی (سە جیهانی، مائێتێست، توودە و چریک فەدائی) بوو، لە گەڕاندراوی و ئێران ناکەکی نەوان خەیان بەردەوێ بە وەلاتەکەیان، کە ئێمە نەمانی کوردی ئێمە ئێککەراوەکی بەشی دەرگەرتەو!

سەلاح شەمس بۆرهان، ئێرانی نەمانی پێشوی کەندراسیەن لە سمینار و کەبوونەکان لە بەکان و مەهاباد، ووی لە سەر کەسایەتی و سیاسەت و ئاکاری عەبدوڵحەمان قاسملو بە پێی ناسینی خەڵک لە دەرۆی وەلات، دادەمەڵای کە بوو هەڵبەشی تێرەکردنی! سازمانی پێکار بە هەمان شەو حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانی خستبوو ژێر ئێرانی و پروپاگەندە، کە بوو هەڵبەشی تێرەکردنی چەند لە ئێرانی نەمانی بە دەستی پێشمەرگەکانی حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران لە شاری بەکان. ناکەکی نەوان حزبی دیموکرات و پێشمەرگەکانی کەنگەری چواری ئێمە حزبی، ناکەکی نەوان حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و ئێککەراوی فەدائییەکانی خەڵکێکی ئێران- ئێککەری، تێرەری ئێرانی نەمانی ئێمە دوو ئێککەراوی لەکەوتەو و پێشەش ئێمە ووداوان، شەیی کۆمەڵەی زەحمەتکەشانی کوردستانی ئێران و حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران و خەسارەکی نوێی لە تێرەری نیشان دا، کە تا ئێمە کاتێ نەبەندرابوو.

بەم چەشنە، ناکەکی نەوان کەسان و کۆمەڵە کەس، کرایە مایە "فکری- سیاسی- حزبی- تەشکیلاتی" بە کوێشتنی مەرقەیی سیاسی بە دەستی مەرقەیی سیاسی، "کوێشتنی نوێی سیاسی بە دەستی نوێی سیاسی" "کوێشتنی پێشەشەوی سیاسی بە دەستی پێشەشەوی سیاسی" کە ئێدەای ئازادکردنی خەڵک و مەللەت" لە بەرنامەیاندا تەمار کرا بوو.

ئێمە ووداوان ئێرانی نەمانی ئێدەیی جیاوازی سیاسی نەوان کەسان و حزبی بەکان نەبوو، ئێرانی نەمانی "زەرداران" و نیشاندانی "زەردارپەرۆری" لە ناو کۆمەڵەگا و بەنەمانەکان بوو، کە مەژووێکی

چەند ھزار ساڵانی لێ پشت بوو، کە بە پێانی لێ کەسایەتی مەرڤەکان
بە خەستی ئێنگی داوێتوو و سەرچەم سیاسەتی حزبەکانی کوردی پە
پەناسە دکر!

تەکشکانی "خەبات" لێ باشوور ساڵی ١٩٧٥ و ژێھەتات ساڵی ١٩٨٢ ،
شەپەلەکی بەرینی کەچکردن بە ئورویای وێهست و ناکەکیەکان سەر
لەنوێ گۆاندراوێ بە ئورویا!

ستێرانی دانشگاکانی فرانکفۆرت، گیسن، ماینز و بۆلین لێ
ئامان، ببوون بە مەیدانی کەبەرکە و ناکەکی و تەنانت شەپە!
کەمەمەیی خوێندکارانی سەر بە پارتی کە چەند لێ بەرپرسیانی لێ
فرانکفۆرت بوون ، لێ گۆهەر دوو کەمەمەیی خوێندکاری و حزبەکانی
باشوور و ژێھەتات ناکە بوون.

تاکە بەرپرسی حزبێ دیموکراتی کوردستانی ئێران، کە خەیی خوێندکار
بوو، ھەفتەی جارێک بەئاوکراوێکانی حزبێ لێ ستێرانی دانشگای
فرانکفۆرت بە دزیی دێگەیاندا دێستی ئێو کەسانی کە دێیاناسی.
ئێم دوو حزبێ (پارتی باشوور و دیموکراتی ژێھەتات) بە تووندی لێ
گۆهەر ناکە بوون. لایەنگرانی کەمەمەیی زەحمەتکیشان و حزبێ
چەپەکانی ئێرانی ھاوێیمانی کەمەمەیی (کە لێ کوردستان ببوون
لایەنێکی ناکەکیەکانی دێی ھەشتا لێ ناو کوردەکان)، دژی ھەردوو
حزبێ دیموکراتی کوردستانی ئێران و پارتی دیموکراتی کوردستان
عێراق بوون، ئێوان لێ فرانکفۆرت و گیسن و ماینز چالاک بوون و لێ
گۆهەر کەمەمەیی خوێندکارانی سەر بە یەکیەتی نیشتمانی "ئاکسا"
پەوێندیان ھەبوو.

لێ شاری کۆلن چەند دێزگای سەر بە حزبەکانی باکوور، پارتی
سوسیالیست، پارتی دیموکرات، حزبێ زەگاری لێ ژێر ناوی کەمکار،
کاکادێکا و جەفتا کورد، بە ھاوکاری یەکتەر چالاکیان دێنوواند.
ھەر لێو شارێ لایەنگرانی حزبێ شیوعی عێراق کە بەرپرسیان کورد و
ئێندامی کەمەمەیی خوێندکارانی کورد لێ ئورویا مەبەندی پراگ بوو،
ھیچ پەوێندی لێ گۆهەر دوو کەمەمەیی خوێندکاری کە سەر بە پارتی و
یەکیەتی نەبوو.

تەنیا دێزگای بەناو دوور لێ حزبەکان، ئێنستیتۆی کورد لێ شاری بۆن
پایتەختی ئامان بوو، کە لێ لایەن حزب و دێزگاکانی ئامانێو،
پشتیوانی مای دێکرا و دوو کوردی باکوور و ژێھەتات بەرپرسی
یەکەم و دووھەمی بوون. بەرپرسی یەکەم ساڵی ١٩٨٧ بە ھەیی دزیی و
حەیف و مەیلکردنی پارێخسترا بوو زیندان. ئێوان "ئینجیل"یان
کردبوو کوردی و پارێیەکی زێریان بە خەرج کردبوو. ئێنستیتۆی کورد

لە بەر ناکەکی و کەبەرکەیی نەوان حزبەکانی باکوور لەم داگیرکردنی، لە لایەن دژگاکانی ئامانەو بە هەمیشە دەخرا.

لەم بارودەخدا کەمەیی خوەندکارانی کورد لە ئامان، سەر بە مەبەندی پەاگ، بە بەشداری کوردی باشوور و ژێئاوا و ژێهەتات، پاییزی ساڵی ١٩٨٧ دامەزرەندرا، کە پەرژەی هاوبەشی تەشکیلاتی حزبی شیوعی عێراق و کەخراوی فەداییانی ئەکسەریت لە ئامان بوو. لە کەفرانسی دامەزراندنی کەمەیی لە شاری بێمان، بە بە ئاگاداری پەشتەر، لایەنگرانی حزبی توودەیی ئێران و پەییوانی کەنگرەیی چواری حزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانیش، کە تازە گەیشتبوونە ئامان، بەشداری ئەم کەفرانسی کران.

ئەم کەخراوەیی لە ماوەی مانگی رەبەندان و شەممەیی ساڵی ١٩٨٨ دوو فستیوایی بە ناوی دووی رەبەندان و نەورەز لە دانەشگای کەسەن کەخست. فستیوایی دووھەم بە هەی کارساتی هەبەجە کرا بە فستیوایی هەبەجە کە لەبەر بەشداری رەخراوی جیهانی لاوان و لایەنی سیاسی ئامانی و خەبەکی وەتانی تری نیشەجەیی ئامان، وەتەنەکی سیاسی پەیدا کرد. دروشمی سەرکەیی ئەم فستیوایی پەگەرتنەو کەمەکانی خوەندکاری کورد و پەکەهەنانی بەرەیی حزبەکانی باشوور بوو. ئەم دروشمە هەر لەو ساڵدا، جەبەجە کرا!

کەنگرەیی پەگەرتنەو کەمەکانی خوەندکاریەکان لە پاییزی ساڵی ١٩٨٨ بە بەشداری هەر سە کەمەکانی خوەندکاری لە بێلین یەخرا. ئەم کەنگرەیی لە لایەن فواد موعسوومەو دوور لە هەر جەشە پەنسیپەکی دیموکراتیانە بێهەو دێچوو. لایەنەکانی حزبی، پەشتەر هەموو شتیان بەیبوو و کەنگرە تەنیا دەوری فەرمانی بە پەسەندکردنی بەیاری حزبەکان پەبەخشا بوو. تەنانەت هەموو ئەندامانی سەرکردایەتی کەمەکانی پەگەرتوو لە دەرەو کەنگرە دیاری کرابوون.

شەوێ بەبەربەردنی کەنگرە، پەچانەو کەو کەنگرە، هەس وکەوتی حزبەکان، گوێیەیبوونی زەربەیی بەشداربووانی کەنگرە بە حزبەکان، نە تەنیا نەبوو هەی بوژاندنەو کەنترین کەخراوی خوەندکاری کورد لە ئوروپا، بێهەو بوو هەی هەوێشانەوێ. دەستەیی بێهەو بەری ئەم رەخراوەیی، دوا کونگرە تەنانەت بەیان نەکرا کەبوونەوکانی ئاسایی خەیان پەک بەهەنن. کەمەکانی خوەندکارانی کورد بە بەاگەیاندن و لە بەدەنگیدا، لە ناوێردرا و ناوی لە مەژووشدا کوێر کرایەو!

و دزگا کانی ئا مان بـ رانبـ ر بـ حزبـ کـ یان، بهـ نن.

ئـ م چاوـ وانی و سیاسـ تـ کـ لـ بندـ تـ دا هـ بوو، دـ رهاویشـنی پارتی کرـ کارانی کوردستان لـ لیستی تـ رـ یستـ کان لـ ئا مان و ئوروپای لـ کـ و تـ و، هـ گـ رتنـ قـ دـ غـ لـ سـ ر پ کاکای لـ کـ و تـ و و هـ گـ رتنـ چاوـ دـ ری دزگا کانی ئـ منیـ تی لـ سـ ر کـ سان و دزگا کانی نزیک بـ پ کاکای لـ کـ و تـ و و هـ یچ بوارـ کی سیاسی گونجاویشی بـ ئـ وان نـ خـ سـ اند!

حزبـ کانی ئا مان لـ هـ بـ ژاردنـ کـ اندا نیزیک چوار سـ د هـ زار (تـ خمین دـ کر) دـ نگی کوردـ کان وـ ردـ گـ رن و کـ مـ کـ کوردیش کـ ژمارـ یان زـ ر نیـ، لـ رـ و و لـ و هـ دـ بـ ژـ ردـ رـ ن، ئـ م کـ سانـ دـ بـ گوـ ایـ یـ سیاسـ ت و ئـ مـ ر و نـ هی ئـ و حزبـ انـ بن کـ بوونـ تـ ئـ ندایـ، هـ ر وـ کـ چـ ان لـ چوار وـ اتـ ی ئـ ران و عـ اق و تورکیا و سوریا ش، و ابوو. هـ یچ حزبـ کی ئـ و چوار وـ اتـ و حزبـ کانی ئوروپا، بـ رـ ژـ وـ نـ دی حزب و وـ اتـ کـ یان لـ گـ بـ رـ ژـ وـ نـ دی ئـ و کـ سانـ و میلـ تـ کـ یان گرـ نادـ ن، بـ پـ چـ وـ انـ ئـ م کـ سانـ دـ بـ بـ رـ ژـ وـ نـ دی تاکـ کـ سی خـ یان لـ گـ بـ رـ ژـ وـ نـ دی ئـ و حزبـ انـ و ئـ و وـ اتـ انـ، گرـ بدـ ن، کـ دـ تـ وـ انـ دـ ژ بـ بـ رـ ژـ وـ نـ دی میلـ تـ کـ ی خـ یان تـ وـ او بـ!

ناکـ کی ناو کوردـ کان و پـ یـ وـ کـ ردنـ سیاسـ تی چـ وـ ت و هـ لـ ئوروپا (کـ ئـ وـ یان باسـ کی تایبـ ت هـ دـ گر) هـ زو وزـ ی کوردـ کانی بـ فیـ داو و ئـ و بوارـ ی نـ خـ سـ اندوو کـ کورد قورسایـ سیاسیـ کـ مـ یـ تیـ ئـ ابووریـ فـ رهـ نگی پـ یدا بکات. ئـ مـ لـ ئوروپا و ئا مان هـ یچ کـ خـ راو و دام ودـ زگا یـ کی کوردستانـ بوونی نیـ، هـ رچـ ند سـ دان کـ و کـ مـ بـ ناوی کوردـ و ساز کـ راون!

حزب و ئیلیتی "سیاسی" کورد عاملی سـ رـ کی چـ ند بـ رـ کی بوون و هـ ن، تاکـ کورد یـ خـ سـ یری تـ گـ یشـ تـ و فـ رهـ نگی پـ لـ ناکـ کی و پـ روـ ردـ ی کـ مـ گـ ایـ کی ناتـ بایـ، کـ بـ درـ ژایـ مـ ژوو، ریفـ رمی فکری، ئایینی، فـ رهـ نگی، سیاسی بـ خـ یـ و نـ بینو. تاکـ کان لـ زیندانی کـ مـ گا و فـ رهـ نـ گ و تـ گـ یشـ تـ ی پـ لـ ناکـ کی، نادـ موکرات و پاوانخوازدا بار دـ ن! سـ رـ کی بندـ ما،، تایـ فـ، عـ شیر، دـ وـ و و وـ ات، بـ رهـ می ناتـ بایـ ن، کـ بـ هـ زار داوی دیار و نادیارـ و، گرـ دراوی ژـ ردـ سـ تـ کانی خـ یان.

بـ ردـ وام نـ مانـ وـ ی پرـ ژـ کانی وـ کـ کـ مـ ی خـ وـ نـ دکارانی کورد،

بەڕێی نیشتمانى باشوور، هەيئەتى نوێنى راى تى خەكى كورد و پەرژەى
 لەو چەشنە، بەرهەمى كەسايەتى تاك و كەى كەمەگەى كوردستانە كە
 ئەوێش گرەدرەوى مەيل و تەگەيشتن و تاقىكردنەوێكانى مەژووويە، كە
 بەردەوام خەى لە تەكشكاندنەكاندا دەبينەتەوێ و ئەوێش ئەوانى
 مەرقەى كورد لە چەنبەرەى خەيدا دەهەتەتەوێ. ئەها بوون لەم بازەى
 "شەيتان؟! يە، بە بە ويست و مەيلى "ئاگاھانە" كە چوونە ناو
 پەرسەى "وێلانان و وەرگرتن"، سەر ناگرە! مەرقەى كورد لە ژەر
 ئەزموونى تەكشكانەكاندا ماوەتەوێ و خەى لەو ئەزموونەدا دووبارە
 دەكاتەوێ، نەك لە ئەزموونى تەگەيشتن و ويستن!

گەنكارىيەكانى جيهانى كە زەر بە خەرايى وودەدەن، دوا سەنگەرى
 يەكگرتووى كورد كە بنەمايە و تەرادسيەنى هەزاران ساڵەى لە پەشتە،
 دەمەندە و كەمەگەى كورد بەرەو قەيرانى زەرتر دەكەشە. ئەوى بە
 كەمەى كوردان بەرەو ئەژئاوا ئەم پەرسەى خەراتر دەكات و بنەمايە
 فەكرى- سياسى- ئەيدئەلەژىك- ئەيىنى- زمانى- فەرھەنگى لە دەرەو و
 لە ژوورەو، زەرتر لەوێ بنە مەبنەى يەكگرتن، دەبنە عاملى
 ناكەكى، ئەو حزب و سازى كوردەش دەگرەتەوێ!

ئەو حزبەنى كە ئەمە بە ناوى كورد سياسەت دەكەن و ئەو كە و
 كەمەبەش كە لە ئوروپا ئەژانە ساز دەكرەن و هەبەو
 دەوێشەندەرەو، نیشانەرى بىنايەكى داخەوى فەكرى، ئەيىنى،
 سياسى، كەمەبەيەتى، مەعريفەتى و فەرھەنگەين(ئەم باسە لە وتارەكى
 دىكەدا وون دەكرەتەوێ)!

شەست و يەك ساڵ بەر لە ئەستا كەمەبەك كورد كە ژمارەيان زەر
 نەبوو، بوونە دەنگى يەكگرتووى كورد لە ئوروپا. ئەمە بە بوونى
 مليەن كورد، ئەو دەنگە يەكگرتووە لە ئوروپا نابىستە و كورد
 خاوەنى سيمەى يەكگرتوو نەيە. گەر حزبەكانى كورد دەموكرات بايەن و
 پاوانخواز نەبايەن، جياوازيەكانى سياسى و ناسياسيان بە دياكەگ
 چارەسەر دەكرد! بنەمايە پە لە ناكەكى كەمەگەى كورد، نيازى بە
 تەگەيشتن و ئاكارىيە دەموكراتىك هەيە، بە ئەوێ داھاتوو جياواز لە
 ئەبووردو بە، ئەوێش لە ويستى گەيىنەوێ دەست پەدەكا! گەيىنى
 تەگەيشتن و تاقىكردنەوێكى بە مەژوو كراو!

برايم فەقەشى

شەمەى ٢٠١٧